

بادبزن اسمی بافق؛ نگینی درخشان در حصیربافی ایران

در دل کویر، جایی که طلوع خورشید از میان نخل‌های بلند آغاز می‌شود، هنر حصیربافی بافق چون نغمه‌ای شیرین در گوش تاریخ پیچیده است. این شهر، نه تنها خانه‌ی بادهای گرم کویریست، بلکه مأوای زنانیست که با دستان طلایی‌شان، جادوی هنر را در تاروپود برگ نخل می‌دمند.

به گزارش خبرنگار گروه جامعه خبرگزاری گزارش خبر، بافق را بی‌سبب شهر دستبافت‌های حصیری نام نداده‌اند. نخلستان‌های فراوان بافق و علاقمندان به بافتن صنایع دستی حصیری، به‌راستی یگانه‌اند. از همین‌رو بود که در آغاز دهه‌ی ۹۰ خورشیدی، حصیربافی بافق در فهرست میراث ناملموس کشور ثبت شد. از جاروهای حصیری، پادری، طناب‌بافی و منال که بگذریم، یکی از ره‌آوردهای حصیری بافق، «بادبزن اسمی» است.

بادبزن اسمی، آیینی‌ای از هویت شخصی و جمعی

اگر بادبزن‌های معمولی، ابزار خنک‌کننده‌اند، بادبزن اسمی بافق روایت‌گر خاطرات، احساسات و اصالت است. در این بادبزن‌ها، نامی بافته می‌شود؛ نامی که گاه نشانه‌ی صاحب اثر است، گاه عبارت خوشامدگوییست و گاه پیام صمیمانه‌ای از دل یک خانواده‌ی گرم جنوبی. این‌جا، هر تار برگ نخل حامل پیامی از دل هنرمند بافقیست که بی‌نیاز از قلم و کاغذ، قصه‌ای را بازگو می‌کند.

هنر بی‌واژه، سواد بی‌کتاب

یکی از دل‌رباترین جلوه‌های این هنر آن‌جاست که بسیاری از بانوان بافقی، بدون سواد رسمی، فقط با نگاه به طرحی ساده، بادبزن‌هایی خلق می‌کنند که اگر بر دیوار گالری‌های هنری جهان هم آویخته شود، شگفتی می‌آفریند. این بانوان نه با حروف، که با احساسشان می‌نویسند.

از نخل تا نشان تجاری

در گذشته، این بادبزن‌ها چیزی فراتر از وسیله‌ای ساده بودند؛ نقش امضای تجاری را ایفا می‌کردند. بازرگانان بافقی، نام خود را بر بادبزن می‌سپردند و آن را بر کالاهای خود نصب می‌کردند؛ نشان‌ی از اعتماد، اصالت و شهرت.

تنوع خیره‌کننده در دل سنت

۱۲ گونه مختلف بادبزن در بافق بافته می‌شود؛ اما بادبزن اسمی همچنان پادشاه این مجموعه است. چرا؟ چون تنها بادبزنیست که با آن می‌توان حرف زد، خاطره ساخت، و هویت‌بخشی کرد. رنگ‌های برگ‌ها (تختوئو سفید و رنگی) همانند رنگ‌های زندگی در دل آن‌ها تنیده می‌شود، و جمله‌هایی مثل "خوش آمدید" با لطافت خاصی، مخاطب را در آغوش می‌گیرند.

بادبزن اسمی بافق، نه تنها اثری هنریست، بلکه دفتر خاطراتی بی‌کاغذ است. اثری که از دل نخلستان می‌روید، با دستان مهربان آفریده می‌شود، و با غرور، بر سینه فرهنگ ایرانی می‌درخشد.